

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Кучер Дарини Юріївни

«Семіотика у сценічному дизайні театралізованих концертів», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 «Дизайн»

Актуальність даної рецензованої роботи є беззаперечною, особливо нині – в умовах повномасштабної агресії, оскільки даний рукопис є спробою вивчення семіотичних принципів формотворення сценічного дизайну театралізованих концертів під час воєнного стану в Україні, висвітлюючи роль української символіки як потужного інструменту національної айдентики, як прояву репрезентації матеріальної і духовної культури, що сприяє формуванню національної свідомості.

Праця Д. Кучер є яскравим прикладом результативного використання сучасної методології для найбільш успішного досягнення мети дисертаційного дослідження. До позитивних сегментів дисертації слід віднести переконливо й умотивовано сформульовані усі складові вступної частини роботи: актуальність наукового пошуку, обумовлену зростанням актуальності символічних структур у сучасному українському дизайні, а також завдання, наукову новизну і практичну значущість, об'єкт і предмет дослідження, його структуру.

Методологія, що базується на концепціях Дж. Локка та Ч. Пірса, дозволила комплексно та багатогранно розкрити наукову проблему нагальної концептуалізації семіотики, її змісту та методики застосування у сценічному дизайні театралізованих концертів. Позитивно оцінено прагнення авторки до методологічних уточнень і впорядкування термінів («семіотика», «семіозис», «сценічний дизайн», «театралізований концерт», «семантика» тощо).

Достовірність одержаних результатів

Дисертаційне дослідження побудоване на ретельному вивченні значної кількості фактологічних матеріалів (список використаних джерел містить

220 позицій), що є свідченням достовірності викладених положень дисертації та демонструє розширення меж наукових досліджень гуманітарних наук, залучаючи досвід науковців суспільних, технічних, природничих галузей.

Текст відзначається високою культурою цитування, аргументованістю та коректністю узагальнень. Окремо відзначу належне балансування між описовістю та аналітичністю: авторка не лише фіксує явища, а й пропонує інтерпретації, схеми взаємодії знаків і критерії їх функціонування. Як результат, історіографічний огляд проблеми дозволив структурувати літературу з огляду на зазначений автором міждисциплінарний характер дослідження, оцінити стан розробки проблеми та врахувати напрацювання попередників.

Ще одним позитивом цієї дисертації виявився цілісний аналіз практик західних та українських науковців семіотики сценічного дизайну, що до того ж демонструє органічність входження українського мистецтвознавства у світовий теоретичний контекст. Дисертантка апелює численними фактами вдалого впровадження цифрових технологій в організації просторового дизайну, долучаючи до тіла роботи ілюстративний матеріал, висвітлений в додатках (С. 218–315) та численній джерельній базі дослідження (220 позицій). Рецензована робота демонструє уважну роботу з джерелами, що свідчить про зрілу дослідницьку культуру та вміння авторки орієнтуватися в складному міждисциплінарному полі. Натомість у цьому підрозділі виявлені певні огріхи. Наприклад, дисертантка неправильно вказує прізвище автора праці «Театральний словник» – П. Павіс замість П. Паві (с. 22). Друге, у роботі присутні неактуальні покликання на інтернет-джерела.

Наукова новизна та теоретичне значення роботи визначаються всебічним міждисциплінарним аналізом трансформаційних процесів, що відбулись та відбуваються у створенні сценічного дизайну театралізованих концертів, і полягають у тому, що вперше в українському мистецтвознавстві системно досліджено інтерпретацію семіотики сценічного дизайну театралізованих концертів як багатозарової системи візуальних, аудіальних,

кінетичних та інтерактивних знаків і символів. Позитивної оцінки й підтримки заслуговує здійснений авторкою аналіз семіотичних принципів формотворення сценічного дизайну в період воєнного стану, з окресленням ролі національної символіки як інструмента ідентичності, консолідації та соціально-політичної комунікації.

Практична цінність дисертації

Досліджуваний матеріал досить виразно ілюструє тенденцію як сучасної європейської, так і української гуманітаристики, а саме: включає в дослідницьку площину принципово нові проблеми, які мають інтегративний характер і можуть, надто, повинні вивчатися прицільно на перетині гуманітарних наук. Саме тому дана робота свідомо базується на широкому міждисциплінарному підґрунті. Такий підхід дозволяє авторці створити своєрідний синтез класичного наукового знання і, водночас, всебічно осягнути практичний потенціал сучасного культуротворчого процесу.

Окрема сильна сторона – перенесення теоретичних моделей у контекст кризової комунікації (воєнний час), що додає роботі суспільної ваги та доводить її релевантність поза академічним середовищем.

Повнота викладення наукових положень, висновків і результатів в опублікованих працях.

Результати дослідження спираються на широкий масив джерел, репрезентативний фактичний матеріал і послідовне застосування методів. Апробація відбулася на низці всеукраїнських конференцій; публікаційна активність відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Це свідчить про верифікованість положень і впізнаваність дослідження в професійній спільноті.

Високо оцінюючи науково-дослідницький потенціал авторки дисертаційної роботи «Семіотика у сценічному дизайні театралізованих концертів» Д. Кучер, варто відзначити, що аргументовані узагальнення та результати безперечно відкривають перспективу подальшого збагачення в царині досліджень проблем семіотики у сценічному дизайні театралізованих

концертів, однак як кожне новаторське дослідження, подана розвідка викликає певні дискусійні та уточнюючі питання.

1. Звернення до використаних джерел датуються здебільшого 2023-2024 рр. Як результат, є неактуальними (неактивними) покликання в позиціях списку використаних джерел (наприклад, 212-а позиція “Thelanoz video Comeback. Beyoncé – Beychella (Live from Coachella Valley Music & Arts Festival 2018), 2023. YouTube”. Авторці варто продовжити пошук цікавої джерельної бази, що оновлюється з плином часу. Рекомендовано переглянути назви і авторів опрацьованих публікацій. Наприклад, дисертанткою неправильно вказано прізвище автора праці «Театральний словник» – П. Павіс замість П. Паві (с. 22).

2. Доцільно додати ілюстративні узагальнення у вигляді схем/діаграм (матриць відповідності «символ – функція – медіум – точка входу глядача» тощо). Ці напрацювання дозволять унаочнити авторські висновки і послугувати аналітичним інструментарієм для подальшої роботи.

3. З огляду на міждисциплінарність дослідження пропоную у подальших публікаціях сформувані глосарій ключових термінів сценічного дизайну театралізованих концертів.

Однак, окреслені побажання не применшують вагомості оригінального, новаторського та фундаментального дисертаційного дослідження Д. Кучер.

Загальний висновок.

Дисертація Кучер Дарини Юріївни «Семіотика у сценічному дизайні театралізованих концертів» є самостійним, завершеним і науково вагомим дослідженням, яке вирізняється концептуальною цілісністю, методологічною продуманістю й високою практичною релевантністю. Авторка переконливо доводить, що сценічний дизайн, осмислений крізь призму семіотики, функціонує як цілісна візуально-комунікативна система, яка не лише «супроводжує» дію, а й визначає траєкторії сприйняття, структурує наратив та поглиблює емоційне залучення глядача.

З огляду на викладене, вважаю, що дисертація повністю відповідає вимогам, встановленим до кваліфікаційних праць на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 022 «Дизайн», а її авторка заслуговує на присудження відповідного наукового ступеня.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Доктор культурології, доцент
Київського національного
університету культури і мистецтв

Тетяна СОВГИРА

Підпис <i>Т. Совгіра</i> засвідчую.	
Начальник ВК <i>Т. Совгіра</i>	
"08" 09 2025 р.	